

GT data mining

לתעשיית הביומד

אדית אורי

חברת Procedureware

טל': +972-3-5232164

דואל: edit@actcom.co.il

© All Rights Reserved, Edith Ohri
2010

מצגת מכנס מידע
ברפואה 20 דצמ' 2010,
מערכות מידע רפואיות
מושב 9

המטרה: להפוך נתונים לידע

להפיק ערך ממאגרי נתונים, להשתמש בהם באסטרטגיה
ובתפעול, לצורכי מחקר, ייעול, חיזוי, בקרה, תמיכה
בהחלטות, שיפור שירות, ומינהלה.
(דוגמאות בהמשך)

ידע

מידע

פיתוח פתרון GT data mining

- ☆ אדית אורי, מהנדסת תעשייה וניהול MSc, בעלי חב' Procedureware, פיתחה את הפתרון, במהלך ייעול של ריצפת הייצור.
- ☆ GT, המוצר המרכזי של החברה עוסק באבחון נתוני תפעול, מכאן התפיסה המיוחדת שלו, הרואה בנתונים משאב ייצור, ובהפקת ידע – תהליך עבודה סדיר שיש לנהל באפקטיביות.
- ☆ יישומים של GT בישראל, ארה"ב וסינגפור, כוללים את הנושאים: ביוטק, BI, Fraud Detection, מחקר, סקרים, ייצור, איכות, ואספקה.
- ☆ לחברה שת"פ בנושאי טכנולוגיות עזר לקשישים ומידע בתי חולים.
- ☆ אדית אורי משתתפת בפורומים של כריית נתונים, ומנהלת שניים מהם באתר DWH ובלשכת המהנדסים.

מה הקושי בניתוח נתונים?

אילוסטרציה

- שטפון נתונים וסיבוך *
- ריבוי גורמים *
- דינאמיקה *
- אי תאימות בין מקורות *
- איכות לא מספקת *
- חוסר בפרטים חשובים... *

ת': הפתרון חייב להתגבר על קשיים מעשיים כגון אלה, בכך עוסק GT ←

GT data mining

GT הוא פתרון כריית נתונים שיודע לאבחן בעצמו דפוסי התנהגות בנתונים, ולהגדיר קשרים חדשים סמויים או חריגים, מגמות, גורמים ואינדיקטורים.

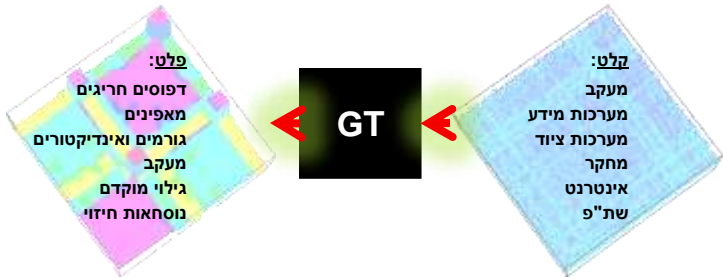
תחומי ביומד עם ערך מוסף גבוה ל-GT:

- בקרה על שירותי רפואה
- מעקב מטופלים
- מחקר ופיתוח תרופות וטיפולים, מחקר קליני
- ניטור מגפות
- שיפור שירות, כספים ומנהלה
- ניתוח סקרים ו-analytics.

מודל שירות GT

אנליטיקה ובידול מידע

דוגמאות ערך מוסף ביישום GT ◀

דוגמא ממחקר על Osteoarthritis - שקפים 8-16

והמחשות קצרות מפרויקטים שונים - שקפים 17-26

גילויים במחקר מחלת Osteoarthritis

מטרות:

- (1) למצוא את קצב התקדמות המחלה,
- (2) להגדיר ביומרקר'ס.

הקושי: למחלה עדיין אין תרופות, חסרים מחקרים קליניים שיספקו חומר לכריית נתונים, וגם - משך המחלה עשרות שנים ולאור זה, מעקב מטופלים יחיד מכיל מידע מועט יחסית למידע המצוי ברשת.

להלן מוצגת אפשרות חלופית לניצול מידע חופשי
מהאינטרנט

המשך – שימוש בנתוני אינטרנט למחקר

מקור הנתונים – הרשות האמריקאית לדיווח על תופעות לוואי בחיסונים –
VAERS

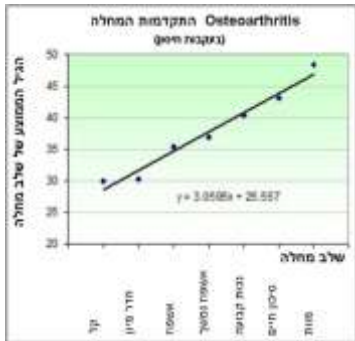
בחרנו מהאתר 1160 דיווחים של תופעות לוואי של המחלה עקב חיסון.
ברשומה של דיווח יש 8 שדות בלב, המתארים את החיסון, תסמינים עקריים,
דרגת חומרה, טווח גילים של המטופלים, וכמות הדיווחים שהתקבלו בטווח זה.

<u>היתרון של נתונים מהרשת</u>	<u>החסרון</u>
נתונים חופשיים, אמינים, מאוכלוסייה רחבה ומגוונת.	מעט שדות לרשומה, ללא תיאור פרטני של המטופלים ומחלתם.

המשך – קצב התקדמות מחלה, Osteoarthritis

את הדרישה הראשונה למציאת "קצב התקדמות המחלה", ניתן לסכם פשוט מתוך הנתונים וההגדרות של VAERS: המחלה מתקדמת בשלב אחד כל 3 שנים.

← הנה תרשים התוצאות

**מסקנה: נתונים עקיפים
מהרשת הינם שימושיים
ביותר**

המשך – ביומרקר'ס, Osteoarthritis

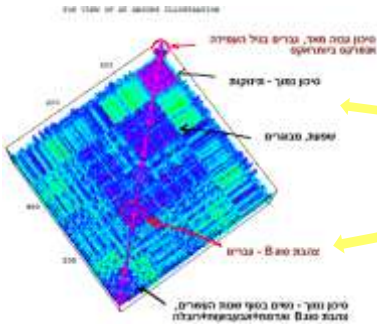
השלב הבא הוא כריית נתונים עם GT, להגדרת דפוסי ההתנהגות והגורמים המשפיעים.

(הביומרקר'ס יהיו חלק מהגדרות אלה)

השתמשנו בחלק מהנתונים, כאשר יתרם נשמר לצורך מבחן אימות.

המשך - GT לגילוי ביומרקרס

נמצאו 2 דפוסים יציבים שמאפיניהם:

← חיסונים נגד שפעת ואנתראקס

← חיסונים נגד צהבת מסוג B, ואבעבועות+אדמת+חורבלה

המחשה של פלט GT - דפוסי ההתנהגות שאותרו

המשך – GT ביומרקר'ס Osteoarthritis

ניתוח הדפוסים מציף אינדיקטורים להידרדרות המחלה:

סיכון גבוה: בעיות בחוט השדרה אצל גברים מבוגרים, בחיסון אנתראקס ביותראקס. ☠

נשים צעירות בחיסון נגד צהבת מסוג B או החיסון המשולש נגד אבעבועות. *

כל תסמין של Osteoarthritis אחרי החיסונים הבאים: *

- צהבת מסוג B (Hep-B)
- אבעבועות+אדמת+רובלה (MEASLES + MUMPS + RUBELLA)
- אנתראקס ביותראקס (Anthrax Biothrax)

המשך – Osteoarthritis GT, קבוצות מסוכנות

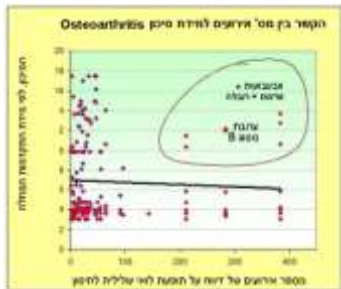
אובחנו תת-קבוצות חריגות, שבהן יש שילוב של סיכון גבוה וריבוי מקרים מדווחים.

הערה: VAERS מוציא משימוש חיסונים מסוכנים כאלה ←

סיבה אפשרית שהם לא הוצאו:

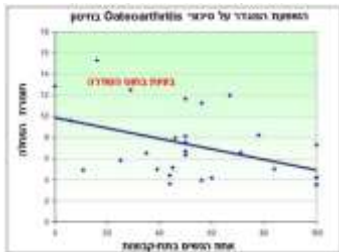
(א) מס' מקרים נמוך מתוך כלל מקבלי החיסון, או

(ב) VAERS לא הבחינו בתופעה כי היא נבלעת בשונות הסטטיסטית הכללית.

GT מאתר גם דפוסים חריגים וסמויים

המשך – Osteoarthritis GT אפקט מגדרי

המשך drildown חושף קשרים חדשים נוספים.

לדוגמא:

נשים רגישות פחות מגברים, כללית, לסיכוי Osteoarthritis עקב חיסון.

GT מוצא תופעות מענינות גם אם לא נשאל עליהן במישרין

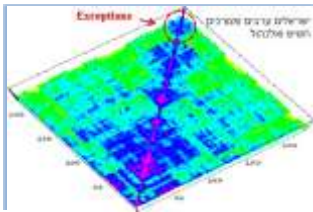

דוגמא – סיכוני מחלה, מעקב מטופלים

נתון: כ-250 מטופלים במעקב, ב-2 מרכזים רפואיים.

כ-50 שדות, על הסטוריה בריאותית, פרטים אישיים, והרגלי שימוש בסמים ואלכוהול.

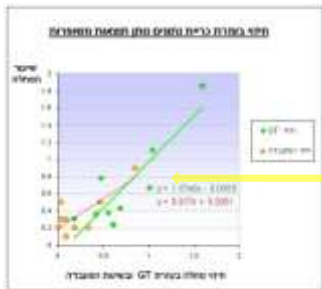
הרופא-חוקר מבקש לחדד את הידע על גורמי גורמי המחלה.

מוקדי סיכון חדשים שהתגלו ב-GT

- 1) **דפוס חדש**: ישראלים ערבים צרכני חשיש ואלכוהול.
- 2) **גורם חדש כללי**: "יהודים מבוגרים אלמנים" שלא נמצאים בסיכון ידוע.

המשך דוגמא – ניטור סיכוני מחלה

– החיזוי של GT (בירוק) תואם לתוצאות האמת –
הגרף הוא כמעט 45°

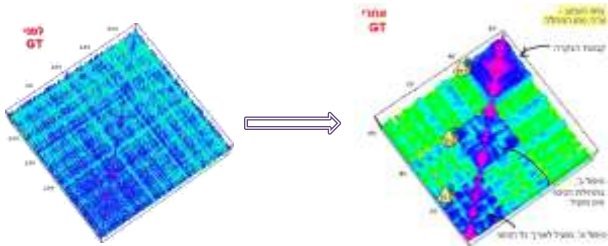
השוואה בין חיזוי עם GT לחיזוי
בשיטה המעבדתית:

GT מתייחס גם לנתוני הסביבה,
להרגלי חייהם של מטופלים,
ולמצבים שבהם אין בדיקות מעבדה.
כתוצאה, גדל מספר הפרמטרים
הנלקחים בחשבון, והאבחון משתפר.

GT מדויק יותר

דוגמא – GT בפיתוח תרופה

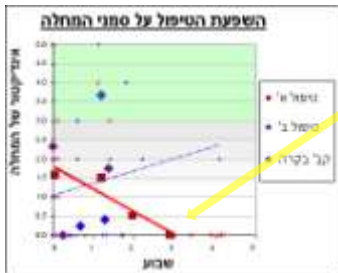
התרופה נבדקה בתנאים שטח קשים, הנתונים באיכות לא מספיקה למסקנות. המשקיעים רוצים לדעת, האם הטיפול החדש (טיפול א') הינו יעיל או לא.

GT מגלה בהירות, שהטיפול החדש מועיל

המשך דוגמא – GT במסקנות לגבי תרופה חדשה

Drilldown

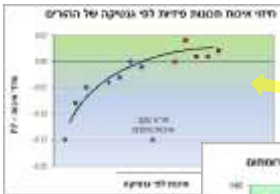

מסקנות

- (א) הטיפול הנבדק הינו אפקטיבי (מסלק את המחלה תוך 3 שב')
 (ב) נחשפה תופעה חדשה, בעלת מחזור של שבועיים, שמסבירה את הפיזור הרב בתוצאות שקיבל החוקר...

GT מסוגל להפיק ידע חדש מנתונים שנחשבים לקשים

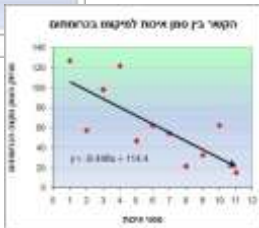
דוגמא – מחקר בגנטיקה

נתונים: 900 רשומות, 93 מישתנים

החוקר מחפש דרך לחזות הורשה גנטית

GT מוצא קשר בין גנטיקה של האבות לאיכויות של הבנות

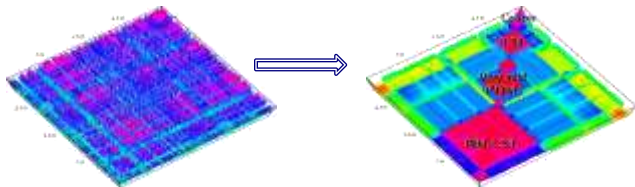

בנוסף: נמצא קשר בין איכויות למיקום הסמן בכורמזום

GT מסוגל להסביר מספר מישתנים גדול מאד

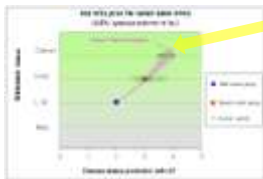
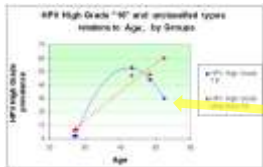
דוגמת מחקר HPV

נתונים: פחות מ-200 רשומות ו-10 שדות (לא מלאים), מבדיקות מעבדה של וירוסים גורמי סרטן צוואר הרחם – HPV, אצל נשים בקבוצת סיכון. מפתחי ערכת הטיפול בודקים את עדיפותו באיתור סיכוני סרטן הרחם

GT מגדיר את דפוסי התפתחות הסרטן

המשך דוגמת מחקר HPV

ממצאים חדשים

1. **יורוס-16 מסוכן פחות;**
2. **ערכת HPV דורשת השלמה**

(בתרשים רואים שהוריאנס המסומן בורוד, מתרחב בשלב הסופי, כלומר יש התפרצות לא נחזית של סרטן, בגלל יורוסים מסוכנים שלא כלולים בקוקטייל של HPV).

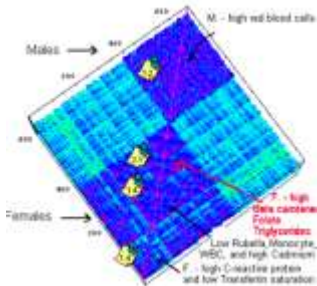
GT עוזר לפענח את התופעות בשלב מוקדם, ומקצר את ה"זמן לשוק"

דוגמא – אבחון דיכאון לפי סמני-דם

נתון: מידע חופשי באינטרנט, כולל 5000 רשומות וכ-50 מישתנים.

החוקר מבקש למצוא סמני דם.

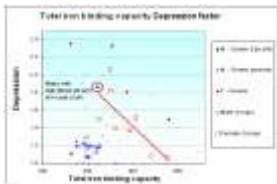

מסקנה ראשונה:

נמצא הבדל ברור בין דפוסי ההתנהגות בגברים ובנשים.

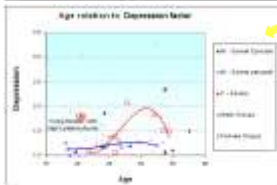

המשך דוגמא – אבחון דיכאון לפי סמני-דם

מסקנות לגבי גורמי דכאון:

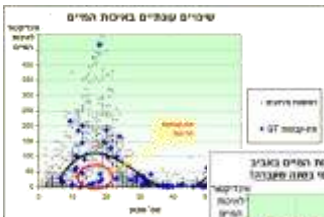
- ערך נמוך של הגורם **Total Iron Binding**
- **נשים** חשופות יותר לדכאון, ובגיל גבוה במספר שנים מגברים.

- גורמים משפיעים ייחודיים לנשים: רמה גבוהה של **Triglycerides** מחסור בויטמין E ...

GT חושף מידע סמוי בעל ערך רב

דוגמא - אקולוגיה של מאגרי מיים

דרוש למצוא במאגר בקרה אקולוגית, מה גורם לתופעה חריגה מדאיגה.

GT מגדיר את התופעה ובנוסף – מאתר **סמנים מוקדמים שלה.**

אחד הסמנים מוצג כאן
רואים שהחריגים נמצאים
בקצה הסקאלה של
ההסבר הכללי.

GT מפענח חריגים

מדגם יישומי כריית נתונים, בעולם

Strand Life Sciences & Clinigene - **ביו-מרקרים** של סיכון לסכרת. הדבר הביא נתח שוק חדש בארה"ב והודו.

חברת Omron - **אבחון רפואי** של לחץ-דם, לבתי חולים ושירותי רפואה, ולמטופלים בביתם.

חברת Meridian Medical Technologies עם המכשיר CardioBeeper, **דיאגנוסטיקה מרחוק**, כולל **אבחון מוקדם** של מחלות.

בארץ:

מרכז רפואי סורוקה - **אינדיקטורים** לדלקת ריאות

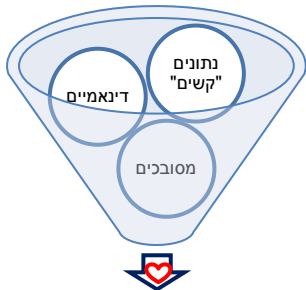
בי"ח הילל יפה - **איתור סיכונים**

בי"ח איכילוב, מרכז סוראסקי – **שפור שרות**

חב' **Perlis** – **אבחון מוקדם ומונע לקשישים בביתם או תחת השגחה**, ועוד.

שטפון הנתונים הוא הזדמנות עסקית!

GT DATA MINING

- < GT מסוגל ליצר ידע מיידי מנתוני תפעול.
- < בלי דרישות מוקדמות לאינטגרציה או תכנה, ובלי להכביד על מערכת הלקוח.
- < היחיד שפותח על בסיס מדעי הניהול לניצול יעיל של משאבי מידע ושילוב תוצריהם בעבודה.

תודה למשתתפים

אדית אורי

Procedureware חברת

+972-3-5232164 טל:

edit@actcom.co.il דואל:

http://www.ilsa.org.il/companies_life_science_company.asp?ID=827

~ Thanks for your time ~

